

Majanduskeskus majandab ehk linn võtab uut ilmet

Kui sel aastal on peamine rõhk suunatud võsa, kuivanud ja haigete puude lõikusele, siis järgnevatel aastatel on plaanis suuremad istutamistööd.

Kristo Kiviorg, MK

Kunda linna majanduskeskuse töö tulemusel on nii mõnigi koht linnas saanud täiesti uue ilme.

Korrastatud on vabadusriiti ümbrus Kalmistu tee ääres, Koidu tänaval on maha võetud ohtlikke puid ning puhastatud kraaviserva, Uus-Sadama teeserv on muudetud liiklemisele ohutuks, Astangu tänava merepoolne serv on puhastatud võsast jne. Kõige enam on võsa ja vanu puid maha võetud linna sissesõidutee äärde jäävas nn paplipargis. Koos koolilastega korrastatakse lõplikult ka randa viiv jalgte. Kuigi väga palju on jõutud juba ära teha, töid jätkub.

„Kunda linna eripära on selles, et siin väga palju haljas- ning pargialasid ja kui need võsastuma peaksid, tekib sinna õige pea ka prügi. Inimesed ei oska korda hoida,“ nendib linna majanduskeskuse juhataja Tõnis Lehari.

Majanduskeskuse tööpõld laienes aasta alguses, kui Kinnisvarateenindus OÜ-lt võeti üle kogu linna hooldamine. Haljasaalade, kergliiklusteede, bussipeatuste aga ka linnaasutuste tehnosõlmede hooldus, sisekoristuse ning remonttööd kuuluvad kõik majanduskeskuse kompetentsi. Kõigele sellele lisaks hallatakse ka linna jäätmejaama.

„Olime talvel suureks lumeks valmis, kuid ilmataat oli meie suhtes armulik ning tõsist talve seekord ei tulnudki, kuna lumi

läks kiirelt, saigi varakult võsa ning puude lõikusega alustatud,“ rääkis Lehari.

Lisaks heakorratööde tegemisele on majanduskeskus oma abikäe ulatanud ka teeremondi valdkonda – tänavusel varakevadel likvideeriti ohtlikke lõõkauke. Mida aga toob lähitulevik?

Lehari sõnul on lähiajal plaanis täiendada majanduskeskuse tehnilist baasi – juurde soetatakse kolm trimmerit ning jäätmaaniiduk.

„Pikemas perspektiivis sooviks korda teha majanduskeskuse garaažid ning töötajate olmeruu-

mid. Suuremad investeeringud oleksid katuse ning garaažiuste väljavahetamine,“ märkis Lehari.

Kuigi linn panustab sel aastal lillepeenarde, lillekastide, noorhaljastuse hooldamiseks, erinevateks arboristide töödeks, uute prügi- kastide ning pinkide soetamiseks 25 000 eurot, suuremat puude istutamist tänavu siiski ei tule.

„Puude ning võsa mahavõtmisega on avanenud uued vaated linnas, ootame kui puud lehte lähevad ning seejärel saab nähtu põhjal kõrghaljastust planeerima hakata,“ rääkis linna heakorranõunik Sirje Liismaa.

Paplipargis maha võetud puud.
(Fotod Kristo Kiviorg)

Puude lõikus Uus-Sadama tee ääres.

Toimetaja veerg

Unistused näitavad meile, millised me tulevikus oleme

Hirmud on meie unistuste ning unelmatega salapäraselt seotud. Unistused on meie sisemine individuaalsus, mis pole veel saanud esile tulla. See on osa meist, mida me veel ei tunne ja kõik, mis on tundmatu, tekitab meis hirmu. Me ei tunnista seda endale. Paljud kasvavad üles keskkonnas, kus isiksusest saab avalduda vaid väike mürdosa, kuid ka kõik muu, mis meis pole (veel) avaldunud, on meie pärisosa, ehkki me pole sellega tuttavad. Unistused kuuluvadki sellesse kategooriasse. Unistused ütlevad meile, millised me tulevikus oleme, kui me vaid oskaksime neid kuulata ja tõsiselt võtta, kui me endast mööda ei vaata. Julge inimene (võiks isegi öelda, et kanglane) ongi too inimene, kes oma unistusi kuulda võtab, neisse süveneb ja nende suunas liikuma hakkab. Ta hakkab tegema oma otsuseid sise- ja äratundmise järgi, minnes vastuollu mugandumistundega enda sees ja ümbritsevas keskkonnas. Kanglane satub konfliktisituatsiooni seetõttu, et ta usub pigem seda, mida ta sisimas tunneb, kui seda, mida ümbriuskond õigeks peab. Ta satub konflikti kõigi nende inimestega, kes on otsustanud veel mitte kuulata oma sisemisi unistusi ning valinud turvalisuse. Seepärast peab kanglane alati arvestama, et saboteerijaid kohtab ta raudkindlalt. Viimased on inimesed, kes arvustavad neid, kes midagi teevad, ega tee ise midagi. Miski pole nii turvaline, kui tugitoolis istudes arvustada inimesi, kes televisioonis oma mõtteid avaldavad. See on tugitoolikangelaslikus, mida lahinguväljal proovile ei panda. Tugitoolis kisab hiir, ta teeb seda nii valjult et isegi kartma hakkab.

Kui valida istumise asemel liikumine, tuleb teha vahet omandatud ning loomulikul huvil. Omandatud huvi, nagu sõnagi ütleb, on omandatud, haridusest ning professionaalsusest tuginev vajadus, mis on seotud kindla rolliga. Loomulik huvi on sisemine vajadus, mis on välistest teguritest sõltumatu. Unistus muutub eesmärgiks siis, kui on olemas vahendid. Viimased tekivad aga siis, kui on vastu võetud otsus liikuma hakata.

Väega kant see Kunda

Kaido Veski,
Kunda linnavolikogu esimees

See, et Kunda väega kant on, pole kohaliku jaoks ilmselt mingi uudis. Kontrastid, mida pakuvad meile tööstuse ja looduse põimumine läbi väärika ajaloo, on kaunid ning pole mingit põhjust neid häbeneda ja külapeal kiruda. Palju me oma ajalooost aga päriselt teame?

90 aastat tagasi, 13. aprillil 1924 peeti Rakveres Virumaa Rahvaülikooli Seltsi asutamiskoosolek. Loodi selts eesmärgiga leida võimalused asutada ka Eestisse nn põhjamaade tüüpi rahvaülikool. Kool, mis annaks võimaluse üle Eesti pärit talulastele end edasi harida. Saada teadmisi nii, et laieneks silmaring, igapäevased talumajapidamises tarvilikud oskused, võime avalikult esineda, korraldada seltsielu jne. Sõnaga – sooviti kasvatada maa soola. Noori, kes koolist lahkudes oma kodukandis külaelu eest vedada võtaksid. Plaan sai teoks – 1925. aasta novembris võttis Kunda mõisas asutatud kool vastu esimesed õpilased.

Möödunud aasta jaanuaris moodustasime lähemate kaasamõtlejatega seltsi, mille nimeks sai samuti Virumaa Rahvaülikooli Selts. Sõnastasime oma eesmärgiks vabahariduse ja huvitegevuse edendamise ning korraldamise Lääne-Virumaal. Lükkasime hoo sisse Ranna-Viru Rahvateatrile ning alustasime tõsisema koduloo uurimisega just Viru-

maa Rahvaülikooli ning kohaliku tööstuspärandit silmas pidades. Aprillis ja mais toimub linnavolikogu komisjonide liikmetele mõeldud koolitustsükkel, kus me lisaks uuritule ka muid praktilisi oskusi jagame. Ikka selle eesmärgiga, et ühe kohaliku teadmised laiemalt kogukonnas leviksid.

Aprilli lõpus veetsime pika päeva kirjanik Olavi Ruitlasega mööda Kunda vaatamisväärsusi ja ajaloolisi paiku kolades. Kohalikud kontrastid lummasid siiralt ka teda ning kuuldud lood panid mitmel puhul tõsiselt imestama – miks me sellest kõigest laiemalt pole rääkinud.

Praeguseks on sündinud kokkulepe, et augustis valmib Ruitlasel Virumaa Rahvaülikoolist rääkiv näitemäng, mis kõigi eelduste kohaselt saab lavaküpsuks järgmise aasta suvel. Samaks ajaks valmib ka põhjalikum uurimistöö antud teemal ning loodetavasti saab see kõik väärikas vormis kaante vahele. Aprilli alguses klubis kokku saanud seltskond aktiivseid kohalikke jõudis ühisele seisukohale, et ka linna kultuuri- ja haridusasutuste sündmused võiksid teemakohase aktsendi saada ning edasiste sündmuste kavandamisel just piirkondlikule eripärale keskenduda.

Kunda on väega kant. On meie enda teha, kuidas me selle väe üles leiame ja kogukonna hüvaks tööle paneme.

Soovid kaasa lüüa? Võta minuga ühendust.

MEIE KODU

Väljaandja: Kunda linnavalitsus
Kasemäe 19, telefon 3255998
www.kunda.ee, kristo@kunda.ee

Tehniline teostus:

Kalurileht. Telefon 5649 5252
www.kalurileht.ee, kalurileht@gmail.com

Maavanema vastuvõtul

Lääne-Viru maavanem Einar Vallbaum võõrustas sel kevadel taaskord maakonna parimaid õpilasi.

Kunda Ühisgümnaasiumist käis maavanema vastuvõtul 12. klassi abiturient Else Källo. Källo saatis vastuvõtul koolidirektor Tiiu Mil-
listfer. (MK) (Foto Heili Nõgene)

Kundas anti motokrossi- hooajale avalööök

Aprilli teisel nädalavahetusel avati Kunda krossirajal võimsalt suvine motokrossihooaeg kui avastardi sai Eesti hobikrossiklubi karikasarja esimene etapp.

Võistlejaid oli kohale tulnud ligi 200. Osalejate seas olid võistlustes ka Kunda omad poisid. (MK) (Fotod Jaanus Prits)

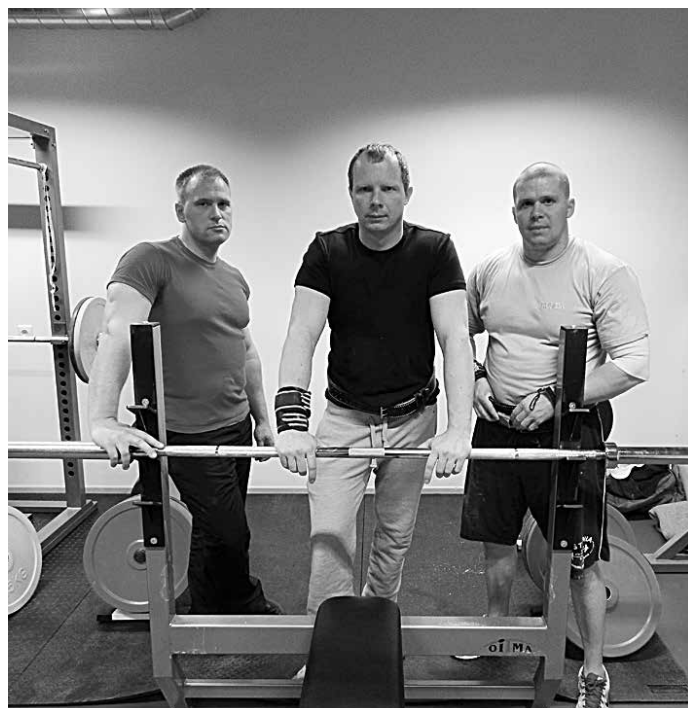

Kunda komando näitas jõudu

**22. aprillil toimusid Jõhvi päästekomando spordisaa-
lis Ida Päästkeskuse ko-
mandodevahelised lamades
surumise meeskondlikud
võistlused.**

Surumine toimus ilma spetsiaalse varustusega, kus võis kasutada ainult randmesidemeid ja seljavööd. Võistkonnas pidi olema kolm liiget. Võitjate selgitamiseks liideti võistkonna liikmete maksimaalne tulemus kokku. Ida Päästkeskuses on üksteist komandot, neist osalema tuli seitse meeskonda ehk võistlejaid oli kokku 21. Tulemused olid võrreldes eelmise aastaga suurepärased. Parimal katsel suruti 180 kg. Võistkondliku arvestuse võitis Kunda päästekomando meeskond tulemusega 465 kilogrammiga, kus Kaido Vahesalu surus 180 kg, Valmar Matso 150 kg, Mait Penjam 135 kg. Teiseks

tuli Tapa päästekomando 410 kilogrammiga (Toivo Kähari 145 kg, Siim Aosaar 135 kg, Aivar Veebel 130 kg) ning kolmandaks Narva päästekomando 405 kilogrammiga (Artur Ivanov 150 kg, Aleksandr Kruglov 130 kg, Andrei Kalamajev 125 kg). Osalesid veel Jõhvi (kogusumma 390 kg), Sillamäe (387,5 kg), Kohtla-Järve (355 kg) ja Kiviõli (315 kg). Võistluste peakohtunik Janno Vool hindas võistlust heaks, kuna võitjate edu eelmise aastaga võrreldes polnud enam nõnda suur - teised päästekomandod on hakanud tublisti treenima ning ihkavad kundalastele kandadele astuda. Järgmine mõõduvõtt toimub 2015. aastal Tapa päästekomandos. Üritust aitasid läbi viia Ida Päästkeskuses, Jõhvi päästekomando, Janno Vool, Kaido Vahesalu ja Ksenia Vihrina. (MK)

Kunda komando kolmik: Valmar Matso, Mait Penjam ja Kaido Vahesalu. (Foto erakogu)

Vastuseks arvamusle: ei saa mitte vait olla – Kunda vajab korralikku leinamaja

Eelmises linnalehes kirjutas endine kundalane Helgi Saareoks Kunda leinamaja kehvast olukorrast. Pean ilma igasuguse keerutamisetä ütlema, et olen sama meelt – korraliku leinamaja puudumine on meie linnas üheks suureks probleemiks paljudest.

Otsisin loetud kirjutise mõjul välja hr Kuhlbergi koostatud plaanid ja taas pean eelkirjutajaga nõustuma – plaanitu on ilus, praktiline ning väärkas. Seda annaks ilmselt ehitada kohalikke materjale ja eripära arvestades ning paigutada päris hästi meie kalmistute lähedusse. Miks see aga ei realiseerunud, võin ma vaid oletada. Kindel on see, et odavama variandi valimine pole alati ilmtinimata kergema vastupanu teed minemine. Ei ole ju kuigi lihtne nentida, et vahendeid ei jätku, et suur hulk tegevusi nõuab oma ning prioriteetid seetõttu seadmist.

Ehitajate tänava „tondilossi“ renoveerimine ei ole aga sugugi odav lõbu. Usun, et kokkuvõttes tuleks uue, spetsiaalselt selle tarbeks kohandatud hoone ehitamine ilmselt oluliselt soodsam kui pikalt tühjana seisnud ning lagunema hakanud kolossi leinajate tarbeks kohandamine.

Samuti ei maksaks eeldada, et probleemile on võimalik leida lahendus läbi erinevate eurotoetuste – ma ei tea hetkel ühtegi sellist meedet, mille abil antud küsimust lahendada. Kõrval asuv hiljuti renoveeritud elumaja sai aga toetust seoses hoone energiasäästlikumaks muutmisega. Aitas ka pangalaen, mida veel hea hulk aastaid tasuda tuleb. Kõige mõistlikum on selle probleemi lahendamiseks ühe laua taha saada linna erinevate koguduste, ettevõtete ja loomulikult ka omavalitsuse esindajad. Vaadata konkreetset üle, kuidas keegi panustada soovib või saab ning milline on reaalne valmisolek leinamaja teema lahendamiseks. Kui kohalikku kogukonda esindav volikogu vastava otsuse teeb, saab laenuabi saamiseks ka panga poole pöörduda – finantsasutuste poolt on valmisolek alati olemas. Volikogu majanduskomisjon on linnavalitsusele võimalikule leinamajale asukoha otsimiseks ettepaneku teinud. Kas kogukond selle tarbeks ka kohustusi on valmis võtma – see vajab veel arutamist.

KAIDO VESKI, linnavolikogu esimees

Südamenädalal loeti samme

1.-14. aprillini peeti Kunda spordikeskuses südamenädalat „Sinu sammud loevad“. Kahe nädala jooksul jätkus tegevust igale maitsele – võimalik oli mõõta veresuhkrutaset, vererõhku, pulssi, saada esmaseid teadmisi elustamisvõtete kohta, matkata,

ujuda, harrastada erinevaid aeroobikavorme, harida end liikumise, toitumise, südame tervise alal jne. Projekti toetas Euroopa Liidu Sotsiaalfond ning teostati Lääne-Viru maavalitsuse ning Kunda linnavalitsuse kaasabil. (MK)

Comeniuslased saavad taaskord kokku

Kunda comeniuslased.
(Foto erakogu)

5.-10. mail toimub projekti töökoosolek Kunda koolis. Teemaks „Mõisalegendid“. Külalised tutvuvad kooliga, võtavad osa tundidest ja meie kevadpeost. Seiklevad Rakvere linnuses ja valmistavad roopile Kunda klubis. Kuulavad mõisalegende Palmses ja Sagadis. Saavad Altjal aimu kalurite raskest tööst. Teevad paadisõitu ja proovivad ratsutamist Rutjal. Kaevad Toolse ordulinnuse varemeid ja kuulevad sealgi huvitavaid lugusid. Sügisel 2012 sai heakskiidu Kunda Ühisgümnaasiumi projekt „Discovering Each Other“. Projekt vältab kaks aastat (2012-2014) ning selles osalevad koolid viiest riigist: Poolast, Hispaaniast, Itaaliast, Türgist ja Eestist. (MK)

Kihutamise kaks peamist müüti

Müüt nr 1 – ajavõit kiiruse ületamisel

Autojuhil, kes ületab maanteel piirkiirust, suureneb vajadus teha möödasõite eesliikuvatest sõidukitest, kiirendades ja aeglustades, otsides võimalusi möödasõiduks. Reaalsuses on möödasõidu sooritamiseks kiirused suured ja vastutuleva auto eest põikavad juhid autode kolonni vahele tagasi. Pikkvahed maanteedel on pigem lühikesed ning tagasireastuv autojuht lühendab piki vahesid veelgi. Paraku on enamasti Eestis teid mõlemas suunas ühe sõidureaga ja ohutuks möödasõiduks sobivaid pikalt ettepoole nähtavaid teelõike (ligikaudu 1,5 km) on väga vähe. Möödasõitev autojuht ei taha halba, ent sel moel möödasõite sooritades tekib ohtlik olukord kõigi teiste kaasiliklejate jaoks. Sajakilomeetrisele distantil on kiirust ületades maksimaalne ajavõit vaid 5-6 minutit. Kas me mõtleme seda pisikest ajasäästu taga ajades, mis võib olla nende

võidetud mõne minuti väärtus? Aga kui see on võtnud meie enda, meie lapse või kellegi teise elu või tervise? Oluliselt pingevabam on sujuv sõit, lisaks on see ka auto- ja kütusekulud arvestades säästlikum. Kui tihti küsid endalt autorivis sõites, kuhu sul kiire on? Tähtis on ju, et sa kohale jõuad.

Müüt nr 2 – möödukas kiiruseületamine ei tähenda suuremat ohtu

Sõites näiteks asulas lubatud 10 km/h kiiremini on pidurdusteed umbes 10 m pikem ja kokkupõrkel jalakäijale on auto kiirus veel ca 40 km/h. Kui autosviibijad ei saa suuremaid vigastusi, siis jalakäijale lõpeb see reeglina raskete vigastustega. Kui jalakäija astub ootamatult teele, siis kokkupõrkel kiirusel 64 km/h on jalakäija hukkamise tõenäosus 85 protsenti. Lubatud kiirusel sõites on kuivades oludes on peatumisteed 29 meetrit ning kokkupõrget on võimalik vältida kui juht märkab jalakäijat või jalgratturit 30 meetrit eespool.

Allikas: maanteeamet

KUNDA KULTUURIKALENDER

1. mail kell 19 klubis Komöödiateatri etendus „Kvartett“. Pääsmed eelmüügis noortemajas ja tund enne algust kohapeal.

3. mail kell 9-14 talgud Kultuurimõisas ehk klubis ja õuealal. Registreerimine talgutele klubi@kunda.ee

3. mail kell 15 ühisgümnaasiumi saalis Kunda Muusikakooli 50. aastapäeva kontsert-aktus

4. mail kell 13 klubis Videviku hooaja lõpupidu. Esinevad Põrandaalused ja Rannapiigad, tantsuks mängib Sass.

11. mail kell 15 klubis ansambel Kukurpillide kontsert. Pääsmed eelmüügis klubis.

15. mail klubi keldrikohvikus teeõhtu teemal „Õnnelikum läbi meditatsiooni, toitumise ja liikumise“. Külla tuleb ja kutsub juturingi Tiit Kivilo.

17. mail kell 18 klubis noortekohvik Friendship. Kunda laste kevadpäevad sügisel 1. klassi õpima asuvatele lastele:

22. mail kell 17.30 klubis tutvumispäev

26. mail kell 15.30-17.30 matkapäev, kogunemine lasteaia juures

27. mail kell 17.30-19.15 spordipäev staadionil

31. mail rongkäik ja kevadpäevade lõpetamine keskväljakul

25. mail klubis Kunda näitetrupi esietendus J. Patrick „Petetud petised“, lavastaja Natalie Neigla.

31. mai Kunda linna päev: Kunda linna jooks, rongkäik, laul, kevadpäevade lõpetamine ja laulu-tantsupidu

1. juunil, lastekaitsepäeval kell 12-18 on noortemaja avatud!

1. juunil kell 15 klubis Tsirkuseshow „Neonplaneet“. Pääsmed müügil tund enne algust kohapeal.

13.-15. juunil Kunda tantsurühmad, laulukoorid ja näitemängu seltsid osalevad Soomes Söbrolaadil

16. juunil kell 9 algab Noortemaleva I vahetus, kogunemine noortemajas

23. juunil kell 20 Kunda rannas Jaanituli koos ansambliga Parvepoisid

7. juulil kell 9 algab Noortemaleva II vahetus, kogunemine noortemajas

12. juulil Kunda sadamas ning rannas XVII Mere- ja perepäev

Võimalus lasta kontrollida kodu tuleohutust

Päästjad alustavad maikuust kodude tuleohutusalase nõustamisega. „Kodu Tuleohutuks!“ on Päästeameti poolt 2007.aastal ellu kutsutud nõustamisteenus, mille eesmärk on aidata inimestel mõista tulega seonduvaid ohte nende enda elupaigas ning läbi nõustamise parandada Eestimaa kodude tuleohutust. Tuleõnnetused saavad kõige sagedamini alguse kodust. Teadmiste puudumine, vähene ohtude ennetamine ja tuleohtlikud käitumisharjumused on peamised tulekahjude põhjused kodudes. Eelnevate aastate kodukülastused on näidanud, et inimesed vajavad tuleohutus-alast nõustamist. Individuaalse nõustamise kaudu aitavad päästjad märgata kodus ja selle ümbruses valitsevaid riske ning leida parimaid lahendusi ohtude ennetamiseks.

Kodukülastused on suunatud eelkõige neile, kellel võib tuleohutusalase informatsiooni kättesaamine ja mõistmine olla raskestatud. Abivajajateni jõudmiseks on Päästeamet koostöös kohalike omavalitsustega välja selgitatud need leibkonnad, kes tuleohutusalast nõustamist vajavad ja on huvitatud selles vallas oma teadmisi ja oskusi suurendama. Kodukülastusi viivad läbi kutselised päästekomandod, vabatahtlikud või regiooni päästeteenistujad, kes kannavad Päästeameti eraldusmärgidega riietust ja esitavad punast värvi holo grammiga töötoendi. Et päästjad, meeskonnavanemad ja rühmapealikud oskaks kodudes võimalikult oskuslikult oma teadmisi tuleohutusest jagada, viiakse märtsis ja aprillis läbi koolitusprogramm kõigile komandodele. Soovi korral saab kodukülastusele registreeruda läbi päästeala info-telefoni 1524. (MK)

Kunda ja Tasuja sõprus

Kunda linna esindus käis aprilli keskpaigas külas sõpruslaeval Tasuja. Tutvuti põhjalikult Eesti Mereväe staabi- ja toetuslaeva ülesannete ja tegevustega ning ühisel lõunasöögil arutati koostöö arendamise suundi.

Sõprusleping Kunda linna ja Eesti Mereväe vahel sõlmiti 2001. aastal, alates 2006. aasta suvest kannab Kunda vappi ja sõpruslaeva nime Tasuja laev.

Kolmteist aastat koostööd on hõlmanud haridusalaseid projekte, ühiseid spordivõistluseid korvpallis, jalgpallis ja saalihokis, koostöökohtumisi ja külastusi. Seekordsel kokkusaamisel võeti mõõtu bowlingurajal. Võidukarikas jäi Tasuja meeskonna hoole alla. Kuna tegemist on rändkarikaga, siis aasta pärast on Kunda bowlingumängijatel uus võimalus võistelda võidukarika nimel. Sportlikel

sõpruskohtumistel ei olegi alati niivõrd oluline võit, vaid omavaheline suhtlemine ja kogemuste vahetamine.

Järgmine kohtumine sõpradega Mereväest toimub juba Kundas 12. juulil, mil toimumas XVII Mere- ja perepäev. Sel päeval saab lisaks ametlikele kohtumistele toimuma ka traditsiooniline jalgpallivõistlus rannaliival ja selle mängu võidukarikas - suur pehme padjast jalgpall - on ootamas Kundas, et kesksuvel võidumeeskonnale rõõmuks olla. Tasuja laeva ehib Kunda linna vapp, mis kinnitatud laeva vööri seinale 2006. aastal. Järgmisel nädalal sõidab EML Tasuja välismissioonile ja kodusadamasse naasetakse juunikuu lõpus. *MAIU KÜNGAS, Kunda klubi juhataja*

Ärge unustage oma lemmikloomi!

Neljapäeval, 1. mail tuleb Kundas loomaarst Viivo Võlu. Kell 10.00 staadioni esisel platsil saab lemmikloomi vaktsineerida ja kiibistada. Marutaudi vastast süsti tehakse tasuta. Kiibistamine ja üldvaktsiin on tasulised. Tulenevalt 9. mail 2011 vastu võetud volikogu määrusest Koerte ja kasside pidamisest Kunda linnas, peavad kõik linna territooriumil peetavad koerad ja kassid olema kiibistatud ja kantud Kunda linna lemmikloomade registrisse.

Registrisse võib kande teha loomaomanik ise läbi riigiportaali www.eesti.ee logides sisse ID-kaardiga.

Lihtsam viis teenust leida on kasutada portaali üldotsingut sisestades sellesse kas koerteregister või lemmikloomaregister.

Linnapea Jüri Landberg, sõpruslaeva "Tasuja" komandöri kohusetäitja Ermo Jeedas ning volikogu esimees Kaido Veski. (Foto erakogu)

Avanev leht tuleks allapoole kerida, seal asub teenusesse sisenemise link. Teenuse nimi on "Lemmikloomade andmed ja registreerimine LLR". Selle kaudu saab loomaomanik oma uue kiibistatud looma ise tasuta registrisse lisada, tutvuda oma juba registreeritud looma andmetega, muuta oma kontaktandmeid või teavitada looma surmast.

Teine variant on minna LLR-i otsingu-lehele www.llr.ee ja sealt kiibinumbriga järgi kontrollida, kas loom on ikka registris. Vastavalt otsingutulemusele tuleb ka seletav tekst ja link õigele riigiportaali teenusele. Kui puudub interneti kasutamise võimalus ja oskus, tuleb täita vastavasisuline taotlus linnavalitsuses ja teie loom kantakse registrisse. Registrisse saab kanda ainult kiibistatud lemmikloomi.

SIRJE LIISKMAA, heakorranõunik

Lions Kunda kutsub liituma

Kunda linnas on moodustamisel Kunda Lions klubi, kuhu oodatakse liituma Kunda kogukonna aktiivseid liikmeid, kes soovivad edendada kohalikku elu ning panustada laiemalt ühiskonna arengusse. Lionsliikumine on vabatahtlik tegevus, see on oma aja, energia või oskuste pakkumine vabast tahet kogukonna või laiemalt ühiskonna huvidele.

Põhjused, miks Lions klubiga liituda, on mitmeid:

- võimalus organiseeritult aidata oma kogukonda ning õppida juurde kasulikke oskusi
- võimalus positiivselt mõjutada inimeste elu nii kohalikul kui ka organisatsiooni rahvusvahelist mõõdet arvestades rahvusvahelisel tasandil
- omandada või parandada juhiomadusi osaledes organisatsiooni juhtimises erinevatel tasanditel
- olla osa aktiivsete inimeste võrgustikust kohalikus kogukonnas aga ka maailma tasemel
- saada elus uut energiat ning veeta aega vahvate inimestega
- võimalus kasvada isiksusena, kogeda suuremat tööalast edu ning teada, et sinu tegudel on suurem väärtus ühiskonnas laiemalt.

Eestis on Lions klubisid üle 60 ning liikmeid enam kui 1300, maailmas on aga klubisid rohkem kui 46 000 ja liikmeid üle 1,35 miljoni. Lions International on maailma suurim heategevusorganisatsioon. Lions liikumise alusepanija on Melvin Jones ning liikumise algusaasta on 1917 kui 7. juulil peeti esimese klubi asutamiskoosolek. Et Lions Kunda saaks asutatud, on vaja kokku saada vähemalt 20 soovijat. Kunda Lions klubi algatuse kohta on võimalik saada lisainformatsiooni telefonidel 53764139, 53607109. (MK)

Märt Treier: alkoholi tarbimine võrdub genotsiidiga

Kunda Ühisgümnaasiumis tervisekonverentsil esinenenud ajakirjaniku ja koolitaja Märt Treieri sõnul valitseb Eestis noorte seas surmakultus.

“Võin üpris veendunult öelda, et te ei mõtle oma vanuses tervise peale. Teil on palju teadmisi, kuid puudub elukogemus. Elu on põõraselt huvitav, tervis teid ei huvita, surm on äge,” sõnas Treier viidates sellega ühele seigale, kus ta nägi Tallinnas autot, mille oli tagaklaasile kirjutatud “Siin surevad mehed”. Loomulikult oli tegu BMW-ga.

Milline siis on üks hea surmaresept? Kindlasti kuuluvad komponentidena sellesse alkohol, saun, muusika, naised ning soovitatult ka BMW. Nõnda ongi retsept vene ruletikis koos.

“Ikka ja jälle on nõnda, et ühel hetkel saab peol alkohol otsa. Kuidas saakski teisiti? Kui on sünnipäev siis peavad kõik ju täis olema! Ja otse loomulikult tuleb üht sünnipäeva ka autosõiduga tähistada!” rääkis Treier oma ettekandes.

Jah, tihtilugu kipub nõnda olema, et puudujääv ajumaht kompenseeritakse rohkemate hobujõududega, kaineistusest on saanud ebakaine.

Et mõista, mida tegelikult tä-

hendavad liiklussurmad meie teedel, tuleb tõmmata paralleelle Hiinaga. Kui Eestis elab 1,3 miljonit inimest, siis hiinlasi on 1,3 miljardit, ühe noore hukkumine Hiina mastaapidesse ülekantuna võrdub 1000 hiinlasega.

“Eestis pole kahjuks harvad juhtumid, kus ühes autos hukub kaks või enam noort ja see tähendab tegelikult genotsiidi. Aga see pole ju oluline! Kui te siit saalist lahkute, on see, mida ma teile räägin, ammu unustatud, siis ajab kevadine värske õhk teid hulluks, te ei tea, mida ära võiks teha. Ja eriti pööraseks läheb, kui uksele koputab 18. sünnipäev. Kui tahad ennast surnuks sõita, siis palun, tee seda aga tee seda üksi. Joo ennast täis, vali välja sobiv sein ning sõida end surnuks. See on ju vägev!” ironiseeris Treier.

Kes lastele ja noortele eeskuju näitavad? Loomulikult vanemad. Nii nagu noored soovivad alkoholi abil reaalsusest eemalduda, teevad iga päev seda sama ka lapsevanemad – ölu joomine ja televiisori vaatamine on paljudes peredes igaõhtune tradit-

Märt Treier tervisekonverentsil esinemas.
(Foto Kristo Kiviorg)

sioon. Ja kuhu siis käbidel ikka kukkuda on? Ikka kännu lähedale.

Lisaks sõnalisele ettekandele näitas Treier konverentsile tul-

nuile ka lühifilmi autoõnnetuse üle elanud noortest. Lisaks õpilaste terviseetemeliste ettekannetele astus konverentsil üles ka laulja Siiri Sisask. (MK)

Telereklaam soodustab alkoholi tarbimist

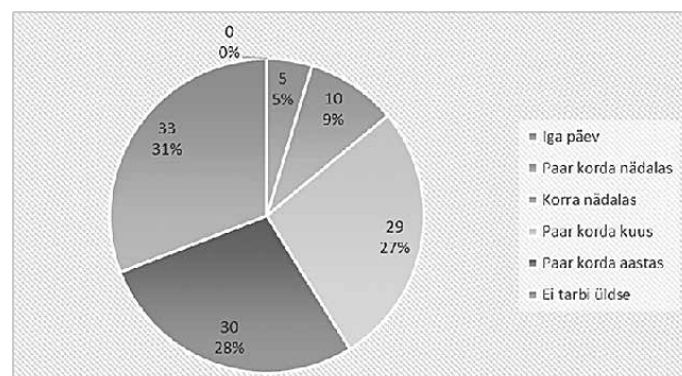
Kunda Ühisgümnaasiumi 7. - 12. klassi õpilaste hulgas läbi viidud uuringust selgus, et 93 protsenti 15-aastastest kooliõpilastest on alkoholi proovinud, purjus olekut on kogenud neist 63 protsenti. 13-aastaste laste seas on vastavad näitajad 75 ja 33 protsenti.

Telereklaam soodustab alkoholi tarbimist. Kui enne 14-aastaseks saamist alkoholi joomisega alustanud inimestest saab tulevikus alkosõltlasteks 47 protsenti, siis pärast 21. eluaastat alustanute seas on see arv ainult üheksa protsenti. Enamik noorukeid tarbib

lahjasid alkohoolseid jooke, mis on noorte arvates kergesti kättesaadavad. 33 protsenti vastanuist ei tarbi alkoholi. Enamik tarbib

alkoholi kas paar korda aastas või paar korda kuus. Enim tarbitakse siidrit ja kanget alkoholi. Joogivalik tehakse maitse-eelistuste järgi

ALKOHOLI TARBIMINE KUNDA NOORTE HULGAS

või seltskonna mõjul. Noorte alkoholitarbimisel on oluline roll telereklaamidel. Ainult viis protsenti Kunda noortest ei vaata telerit. 41 protsenti vastanutest vaatab päevas telerit 3-4 tundi, 33 protsenti 1-2 tundi. Vaid seitsme protsenti vastanutest ei vaata üldse telereklaami. Nähtud alkoholireklaamide põhjal tarbiks näidatud tooteid olenevalt reklaamist 16-42 protsenti küsitlastest.

Reti Kokk,
uurimistöö “Telereklaami mõju Kunda Ühisgümnaasiumi 7.-12. klassi õpilaste alkoholitarbimisele” autor

Jalakas: noorte kehaline võimekus on alla igasugust arvestust

Aprilli alguses spordikonverentsi „Sport isiksuse kujundajana“ korraldanud korvpallitreeneri ning õpetaja Jaak Jalakase sõnul on noorte kehaline võimekus viimase 15 aastaga langenud katastroofiliselt. Arvutimaailm on teinud oma töö.

Kristo Kiviorg, MK

Kuidas spordikonverents õnnestus?

Tunded on tegelikult kahetised. Rõõmu valmistas see, et kui Jüri Ratas oma esinemise lõpetas, märkis ta, et kuigi konverents oli juba kuus tundi kestnud, vaatajate seas nihelemist märgata polnud, vastupidi – esinejad olid head, ettekanded sisukad ning kuulati huviga. Teisalt, ootas, et kohalikud inimesed tunnevad sündmuse vastu elavat huvi.

Kuidas õnnestus auväärne seltskond ühel aprillikuu päeval Kunda konverentsile esinema meelitada?

Ega siin mingit retsepti peale heade ja pikaajaliste suhete ei olnudki. Idee hakkas idanema eelmisel aastal Tartus toimunud Eesti Korvpalliliidu üldkogul. Kunda spordikonverentsi pärast muudeti isegi Euroopa Noorte Korvpalliliiga (EYBL) ajakava. Tundub, et paljude jaoks oli see oluline kokusaamine.

Olete pea nelikümmend aastat treeneri ja õpetaja ametit pidanud. Mis on selle aja jooksul toimunud lapse kehalise arenguga? Kas on põhjust muretsemiseks?

Olen teinud märkmeid ja tulemusi, kui pehmelt väljendada, on katastroofilised. Toon ühe näite. Kui sajandivahetusel jõudis kahekümnest poisist enamik kümme korda lõuga tõmmata, kus mõni üksik jäi sellest allapoole, siis täna on selline olukord, kus paar poissi tõmbab kakskümmend korda ära, aga paljud ripuvad kangil nagu märg pesu nõõril. Äärmused on võimendunud. Noortel ei ole tahtejõudu, antakse kergetäieliselt alla, kui miski vähegi raske tundub, loobutakse, ei tulda tundi jne. Lapsevanemad toetavad sellist käitumist. Enam ei vabasta arst last tundidest, vaid ema. Eks nii

ta läheb. Arvutite tagant on lapsi väga raske liikuma saada. Milleks peakski realselt higi valama, kui arvuti taga võib ka korvpalli mängida ning olla tegija? Tundub, et kõnnime kuristiku serval. Sõjavägi praagib veerandi kandidaatidest kohe välja, ülejäänutest jõuavad realselt kohale vaid pooled ja ikkagi ei saa kõik hakkama.

Elukutseliste, amatööride ning noorte hulgas on saagenud äkksurmad. Kas selle põhjuseks võib olla töö, et spetsialiseerutakse liiga vara mingile kindlale spordialale?

Võistlustel käivad noored läbi igas kahe aasta tagant tervisekontrolli. Enamikel juhtudel on nõnda, et kontrolli käigus midagi kahtlast ei avastata. Seega on väga keeruline öelda, mis põhjustel terviserikked juhtuvad. Pooldan seda, et spetsialiseerumist ei toimuks enne põhikooli lõppu. Laps peaks harrastama erinevaid spordialasid. Koolitundides oleme sellist tasakaalu hoidnud – talveveerandil võimalikult palju suusatunud või jooksnud, siseveerandil oleme teinud võimlemist ning ujumist pallimängude kõrval, õues viibides on oluline koht kergejõustikul. Jätta sportimata põhjusel, et midagi juhtuda võib, toob päris kindlasti veel hullemaid tagajärgi. Aleksander Belovi (Nõukogude Liidu korvpallur, 1972. aasta olümpiavõitja, suri südamerikke tõttu 26-aastaselt – toim.) juhtumit uurinud arstid jõudsid järeldusele, et kui mees poleks sporti teinud, oleks ta palju varem moolatele läinud.

Millisena näete korvpalli tulevikku nii järelkasvu kui ka majanduslikke arenguid arvesse võttes?

Seni on Kunda (tänu kolleegidele, kes mängijatega aidanud) olnud Euroopa korvpallikaardil esindatud. Eks elevust tekitab ikka, kui Euroopa Noorte Korvpalliliigas

Jaak Jalakale anti hiljaaegu üle Euroopa Noorte Korvpalliliiga kõrgeim autasu – medal noorte korvpalli edendamise eest. Jalakas on seni ainus eestlane, kes sellise tunnustuse osaliseks on saanud. Kokku on medaleid välja antud kaheksa. (Foto Kristo Kiviorg)

(EYBL) jõuab võistkond, kes on pärit 3500 elanikuga linnast, mille koolis õpib 350 õpilast, nelja parema hulka Euroopa suurtega heitlema. Tulevikku on keeruline prognoosida, fakt on see, et laste arv langeb. Mis üldisemat pilti puudutab, siis kui Maksuameti ja spordiklubide vastasseisus jääb esimene peale, kui treeneritele makstavad stipendiumid muudetakse ümber palkadeks ilma riigipoolse toetusega, siis võime päris kindlasti tipptasemel korv- ja võrkpalli mängimise Eestis ära unustada. Rahvaliigades võime omavahel palli taga ajada, aga see oleks ka kõik. Näiteks

Kundas on viimasel kahel aastal olnud stipendium 1000 eurot aastas, tegelikult võiks selline summa olla igakuine.

Kuidas on aga lood mantlipärijatega?

Kundast on Eesti korvpallile sirgunud kümme tüdrukut ja hakkajat treenerit, kes kõik rohkemal või vähemal määral tegelevad Eesti korvpallile järelkasvu kasvatamisega ja seda päris kõrgel tasemel. Mu oma pojad on ka aktiivselt valdkonnas sees. Selle teemaga ma oma pead ei vaeva. Kui raha on, siis on ka tegijaid, kui ei, siis... ju saab mängida mujalgi!

50 aastat muusikaharidust Kundas

Ma ei mäleta oma esimest päeva muusikakoolis. Ma ei mäleta, milline oli ilm või mis mul seljas oli. Riided ilmselt. Aga ma mäletan, kuidas mu muusika lugu, mis hilisema vaatluse tulemusena äärmiselt olulist rolli mängib, alguse sai.

Väga lihtne. Aasta siis oli ilmselt 1998, kui ema teatas, et kõigi osapoolte kokkuleppel hakkab väike Jana muusikakoolis käima. Väike Jana otsuse langetamises asjaosaline polnud, aga võttis uudise rõõmuga vastu. Ta oli varem lasteaias tundnud, et laulda on päris vahva ja natuke nagu tuleb välja ka. (Esimest korda, kui lasteaias muusikaõpetaja tädi Reet tüdrukul laste laulukonkursist osa võtta soovitas, hakkas ema naerma. Ta polnud märganud, et võiks.) Igatahes, Jana visati muusikasse.

Mäletan esimesel aastal tohutut aukartust vanemate kaasõpilaste ees. Kuidas nad laulsid. Lugesid noote ja... ma tahtsin nii väga nende moodi olla. Mul olid head eeskujud.

Mäletan maadlusi solfedžo ülesannete lahendamisega. Mäletan nuttu ja uste paugutamist klaveritüüdide harjutamisel. Mäletan vaeva laulude sõnade päheõppimisel. Jah, siis oli raske. Ja väga hea, sest nüüd on vajalik baas olemas.

Muusikakooli elust-olust on eredalt mees põhiline mäng garderoobis - nurgamats! Vanas muusikamajas oli ruudukujuline garderoob, kus jooksimine nurgast-nurka ja küllalt ei saanud. Pigem hilinesime tundidesse. See oli üks hea viis sõpru leida. Koristaja-tädi käis tihti meid korrale kutsumas, kui mänguhoos liiga valjuks kippusime. Ja kella vaatamise unustasime. Koju polnud kellelgi kiiret.

Ma ei hakka ühtki õpetajat eraldi välja tooma, sest ma loodan, et nad teavad oma kohta minu südames. Ja eks kõigil neil olid oma kiiksud, mis olid ülimalt vahvad. Siiani ringlevad meie ringkonnas muhedad lõok-

Kunda muusikakooli pere 1. aprillil 2014. Vasakult: Anne Lipmaa, Piret Kreek, Juta Tiitso, Ivi-Ly Soomre, Valentina Lahne, Kaie Aja, Ljubov Kljutšnik, Veiko Pärnak, Meelis Suban, Pjotr Tihhomirov, Janina Aasamets, Merike Suban, keskel Kristi Moldau. (Foto Reti Kokk)

laused mõnelt eriliselt õpetajalt, mis omamoodi legendiks saanud. Nagu nad isegi!

Ja muidugi... tädi Anne! Kõigi laste lemmik! Ta tegi alati tuju heaks. Ma ei valeta, kui ütlen, et ta oli selle maja hing ja kõigi eest hoolitsev hea haldjas.

Mul on ülimalt hea meel, et minusse muusikapisikut sisse süstiti. Hea meel, et see suslik enam kuidagi välja ei taha tulla, sest muusikaga tegelevad imelised ja ainulaadsed inimesed. Hetkel H. Elleri nim muusikakoolis õppides tunnen end selles seltskonnas kui laps kommipoes - õnnelikuna. PS! Kallid vana muusikakooli ületäna naabrid, teie õunapuudel kasvavad imeliselt maitsvad õunad! Palju õnne meile kõigile Kunda Muusikakooli juubeli puhul!

Jana Kütt

*40. lennu lõpetaja 2006.a.,
praegune laulutudeng*

**MUUSIKAKOOL ON
KOGUKONNA ARENDAJA**

Muusikakool on Kunda linna muusikaharidust jaganud juba 50 aastat. Selle aja sisse mahub rohkesti väärtusi, mis annavad kooli eksistentsile tervikmõtte.

Muusikalise põhihariduse omandanud ligi kolmsada noort inimest ja neid õpetanud üle viiekümne muusikasõdemega õpetajat. Poole sajandi jooksul on kooli juhtinud kolm direktorit: Mari Kornelt (hiljem Nõlvak) kümme aastat, seejärel Sirje Tambi peaaegu kolmkümmend aastat, praegune direktor üheistkümnendat aastat. Aja jooksul on muutunud ühiskond, inimesed ja võimalused, sealhulgas õpetatavate pillide valik ja laste huvid. Loomulik on, et muusikakooli mõjutavad ka koolivälised üldised ühiskondlikud ja globaalsedki trendid. Üha enam dikteerib meedia muusika- ning pillielistusi. Laienenud võimaluste juures on suurenenud muusikakooli vastutus ja missioon teejuhina, et inforägistikus oluliseni jõuda.

Käesoleval õppeaasta kevadel õpib Kunda muusikakoolis 59 õppurit klaveri, akordioni, viiuli, kitarr, löökpillide, plokkföödi, saksofoni, kooriklassi, vabaõppe ja eelklassi õppekavade alusel. Neid õpetab 11 õpetajat.

Muusikakool ei ole lihtsalt huvikool, vaid ka kogukonna arendaja – aitab avada noorte loomepotentsiaali, pakub erinevaid

valikuvõimalusi vaba aja tegevusteks, toetab karjäärivalikuid ning loob kogukonnatunnet ja hoolivust.

Aastate jooksul on mitmed õpilased läinud edasi õppima muusikaerialadel ja muusikaga seotud aladel (muusikaõpetaja, koorijuht, laulja, huvijuht jms) ning paljud tegelevad muusikaga vabal ajal lauldes koorides ja osaledes orkestrites. Muusikakooli lõpetanu või mõne aastagi siin õppinu on kindlasti keskmisest laiemas silmaringiga ja omandanud maailmatunnetuslikke lisandväärtusi. Kooli vilistlastest on sirgunud ka mitmed oma kooli õpetajad. 2007. aastast tegeleb muusikakool linna keskel, otse gümnaasiumi kõrval. Juba enne kolimist kasutas muusikakool suure saali puudumise tõttu gümnaasiumi aulat kontsertideks ning tähistab ka nüüd 50. aastapäeva kontsert-aktusega gümnaasiumi aulas. Koolipeere ootab 3. mail kell 15 algavale juubelkontserdile ja sellele järgnevale koosviibimisele muusikakooli ruumides kõiki praegusi ja endisi õpilasi, õpetajaid, töötajaid, lapsevanemaid ja sõpru.

Kristi Moldau

Kunda muusikakooli direktor

Üks habemega lugu – haldusreform

12. märtsil esines Kunda linna klubis regionaalminister Siim Kiisler teemal „Tugev omavalitsus – uued võimalused“. Lääne-Viru lahkuvat ministrit lilledega vastu ei võtnud. Kiisleri nägemus, et 2017. aastaks võiks haldusreform „mäle“ jõuda, jääb praktilises elus ilmselt soovunelmaks.

Kiisleri nägemusel võiks järgneva nelja aasta jooksul toimuda nõ pehmel kujul haldusreform – iga omavalitsus saab valida, kellega ühineda, kui pikk on ühinemisperiood, milised on ühinemisega kaasnevad tingimused jne. Haldusreformist ei räägitaks kui rahvaarv ei väheneks ega vananeks. Paraku seisab Eesti, nagu ka Euroopa, sellega silmitsi. Küsimus pole tegelikult reformis endas, vaid selles, kui võimekas üks omavalitsus olema peaks. Omavalitsuse peamine tuluallikas on füüsilise isiku tulumaks – mida vähem töötavaid inimesi, seda õhukesem on kohaliku võimu rahakott ja seda vähem on võimalik pakkuda inimestele avalikke teenuseid. Seega liitumine on justkui ainus lahendus, juhtimine muutub varem või hiljem tsentraalseks. Ühinemine toob välja hulga erinevaid miinuseid millega arvestada tuleks. Kaugjuhtimine võib rahalises mõttes olla efektiivne, kuid samas eluliselt võõras, kohalikke olusid mittetundev ehk mingist

Lüganuse vallavanem Allar Aron (vasakul) jagas seminaril Lääne-Viru omavalitsusjuhtidele oma kogemusi mitme valla liitmisprotsessist. Päeva modeeris Sulev Valner. (Foto Heili Nõgene)

punktist võib tsentraalne juhtimine muutuda ebaefektiivseks, kus peamine aur läheb juhtimis-püramiidi töös hoidmisele kui sisulisele tegevusele ning probleemide lahendamisele. Politsei ning piirivalveamet on siinkohal heaks näiteks. Talupojatarkus ütleb ka seda, et kui kaks vaest tänaval kokku saavad ning võtavad vastu otsuse koos elada, siis otseselt rikkamaks nad sellest ei saa, küll saavad nad oma eluruumi kulusid

jagada ning üksteisele rohkem abiks olla, ja kaks pead on ikka kaks pead. Paraku kehtib viimane näide rohkem füüsiliste inimeste, mitte omavalitsuste puhul. Omavalitsus peab üleval hoidma nähtavat ja nähtamatut teenuste taristut – arstiabi, haridust, sotsiaalhoolekannet, kultuuritegevust ja samas mahus kui täna, seda homme teha ei saa (kui just elanike arv kasvama ei hakka). Üks asi on hoida süsteeme töös,

hoopis teise jõukategooriasse kuulub investeringute tegemine. Hetkel on omavalitsuste olekõrreks ELi abirahad, samas jääb rahastusperiood 2014-2020 ilmselt viimaseks, kui Eesti toetusi saab. Mis edasi juhtuma hakkab, pole teada. Seega ainus, mis iga kogukond teha saab, on loota vähem keskvoimule, haarata härjal sarvist (võtta ise vastutus enda eest) ning minna suunas kuhu minna tahetakse. (MK)

Ühinemise eeltöö peab olema põhjalik

Ühinemise ettevalmistamise eeltöö peab olema põhjalik alustades uue valla juhtimisstruktuurist ja ühinemisejärgse aasta eelarvest.

Need peavad olema koostatud enne valimisi. Peale ühinemist saab uus volikogu teha vajadusel muutusi, kuid alusmaterjal peab selleks hetkeks olema valmis. Eelarvestrateegia kinnitamiseks jääb valimistest kaks kuud, selle jooksul kvaliteetsed tööd teha ei jõua. Kunda linna ja Viru-Nigula valla liitumise ettevalmis-

tamisel tehti kunagi väga hea eeltöö. Neid materjale saab ka uute läbirääkimiste alustamise puhul kasutada, kuid muidugi vajavad need uuendamist. Lubadustega ei maksa üle pingutada. Arvestama peab, et liitumisel automaatselt raha juurde ei teki. Kokkuhoid tekib alles ühinemisjärgselt kõigi kulutuste ülevaatamisel. Mõistlik on, et olemasolevatest juhtidest keegi jätkab. Hea ettevalmistuse korral saab korraldada uue vallajuhi konkursi, mis võtab samas

valimiste toimumisest ligikaudu kaks kuud aega. Enamus olemasolevatest inimestest peavad jätkama uues organisatsioonis. See tagab vajaliku informatsiooni ja visiooni olemasolu omavalitsuse käivitamisel. Uue organisatsioonikultuuri loomisel ja ühise mõtlemise juurutamisel peab leidma võimaluse töötajate koolituseks. Selleks saab kasutada ühinemistoetuse raha. Mida rohkem omavalitsusi ühineb, seda tähtsam on uue meeskonna liitmine.

Väga tähtis on «ühe valla tunde» tekkimine, et igaüks ei mõtleks vaid oma piirkonna ja selle arendamise peale. See ei teki üleöö, kuid tähelepanu peab suunama kogu valla territooriumile. See ei tähenda ilmingimata raha ühtlast külvamist kogu piirkonnas, vaid seda, et investeringud peavad jõudma ka keskusest välja. Need põhimõtted tuleb kirjutada ühinemislepingusse.

*Allar Aron,
Lüganuse vallavanem*

Kunda jõe kolm suurimat veejõuseadet

Kunda jõe pikkus on 64 km, valgala pindala 530 km². Kunda mõisa ja jõesuudme vaheline langus on 38 m. Jõe suurim koondatud kukkumine 30 m 1,5 km ulatuses on tsemendivabriku kohal. Teadaolevalt asusid seal Kunda jõe kolm suurimat veejõuseadet.

1870 – 1880. aastatel rajati Girardide poolt võimsad ja jõulised paekivist hooned: vesiveski, viinavabrik ning meierei. Esimene veejõuseade oligi Kunda mõisa kompleksi kuuluv jahuveski. Seal töötasid **kaks turbiini**: 50-hj GIRAR- ja 20-hj FRANCIS-turbiin. Pais oli massiivne ja lahtivõetav osa koosnes vahepostidega puust varjetest. Veesurve paisul oli 3,7 m.

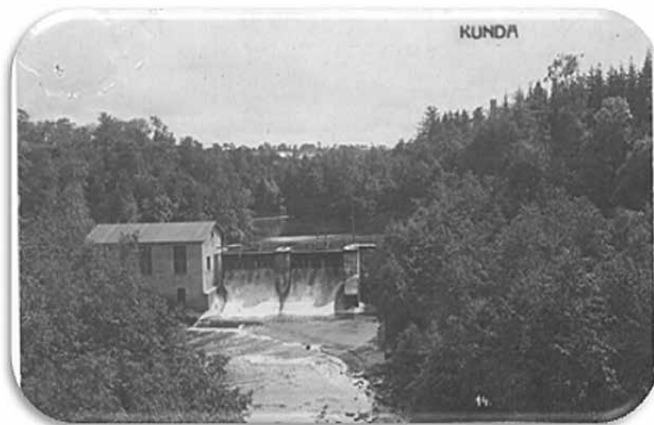
Teine ja kolmas veejõuseade kuulusid tsemendivabrikule.

Kuna tsemendi tootmine, eelkõige klinkri jahvatamine, oli üsna energiamahukas, rajati tsemendivabrik Kunda jõe kärestikulisele osale, et veejõudu jahvatamiseks ära kasutada.

Kunda jõe kolmas veejõuseade - Eesti esimene hüdroelektrijaam

Elektrijaam rajati esimese tsemendivabriku rekonstrueerimise ajal (I tsemendivabrikut laiendati 1882 ja **rekonstrueeriti 1892-1896**).

1892-1894 loodi tsemendivabrikusse tooraine ettevalmistamise osakond, milles olid paekivipurusti, omavahel liftiga ühendatud paekivikillustiku- ja savikuivatustornid. Lisaks veel veskid paekivi- ja savipulbri jahvatamiseks, Dorstener plonnipress ja – kuivati, mis kasutas klinkri põlemisprotsessis vabanevat kuumust.

Vaade hüdroelektrijaamale 20. sajandi alguses

Seoses uute veskite ehitamisega oli vaja suurendada ka jõumasinade võimsust. Selleks planeeriti kasutada Kunda jõe vee-energiat.

Elektrijaam ehitati Kunda jõe alamjooksu 9,3 m suuruse loodusliku langusega lõigule. Hüdrojaam paiknes tsemendivabriku hoonetest ja sillast ca 0,5 km allavoolu.

Jaama põhirajatised olid pais, jõujaamahoone ning äravoolutunnel. Elektrijaama hoone koos paisuga moodustas Kunda jõe ürgorgu kuni I vabriku rajatisteni ulatuvat veehoidla. Pais koosnes massiivsest kivi- ja savipaisust, põhilasust ja kaheavalisest ülevoolust rinde pikkusega ca 40 m. Veetaseme reguleerimine toimus puitpostidele toetunud puitkilpide abil.

Hüdroelektrijaama hoone

Kunda hüdroelektrijaam u 1890 – u.1910

Kunda elektrijaam ja pais 20. sajandi alguses

Jaam oli esimene spetsiaalselt hüdroelektrijaamana ehitatud hoone Eestis. Massiivsete paeseintega hoone on ühekorruseline. Põhiplaanilt ristkülikukujulise hoone ida- ja läänepool on mõlemal üks aken, põhja- ja lõunaküljel on kolm piklikku akent. Sisepäas on idaküljel.

20. sajandi esimesel kümnendil **ehitati elektrijaam ümber**. Seoses suurema turbiini soetamisega ehitati hoone kõrgemaks. Tammile tehti **kapitaalremont**.

Hüdroelektrijaama seadmed

Elektrijaama paigaldati 260-hj Francis-turbiin, mis telliti Riias asuvas tehases „R.H. Mantel“. Turbiin ühendati rihmülekanne kaudu kahe Siemens-Halske 105 kW, 650 V alalisvoolugeneraatoriga.

Elektriseadmed pärinesid Šveitsist Zürichi lähedalt asuvast tehase „Oerlicon“.

Avaras **masinaruumis** asusid veel pikseaitse ja jaotusstend, millel olid reostaadid, voltmeetrid, ampermeetrid ja sulavkaitsmed.

Kunda elektrijaama tamm

Õhuliini **paljasjuhtmed** olid paigaldatud postidele kinnitatud isoleeritoritele. Need telliti firmast „Philips“. Hoonetes olid juhtmed isoleeritud gutapertšiga ja paigutatud rullidele.

Elektrijaamast viis õhuliin otse paekivi jahvatavasse toorjahu veskisse.

Hüdrojaamas toodetud elektrienergia kasutamine

Veski avaras masinasaalis paiknesid **kolm mootorit** võimsusega 100-hj, 60-hj ja 50-hj. Kõik mootorid töötasid pingega 650 V. Esimesed kaks mootorit soetati „Oerliconi“ ja kolmas Siemens & Halske tehase.

Jaam andis lisaks vabrikule elektrit Kunda sadamakraana käitamiseks ning Lontova **asula valgustamiseks**.

Vabrikus kasutati esmakordselt Eestis elektrienergiat elektrimootorite käivitamiseks

Grupp tsemendivabriku töötajaid 1893. aastal ja nende hulgas

Keskel meister Ignaz Meissner, vasakult kolmas Toomas Barkmann hüdroelektrijaamast. Fotol ka Milk (Melk), Naaber, ja Saarmann tsemendiveskist. Juhan Taniberg hüdroelektrijaamast ning Joosep Krikberg tsemendiveski elektrimasinate ruumist.

Tsemendivabriku soojuselektrijaamad

Ajaloomuuseumi foto pärineb Kunda ühest elektrijaamast 1900-1910. Tänapäevani on tuvastamata, missuguse elektrijaamaga on tegemist. Kui keegi oskab öelda, palun andke teada!

Teise ja kolmanda vabriku põhijouallikaks oli **soojuselektrijaam**.

Teise vabriku jaoks ehitati **1899** soojuselektrijaam, mis oli umbes 0,8 km õhuliini kaudu ühendatud **1893** rajatud **hüdroelektrijaamaga**.

Ca 70% soojuselektrijaama toodangust tarbis tsemendivabrik, ülejääk läks jõujaama omatarbeks, 15 KV **jaotusvõrgu** toiteks. Sellest said voolu Rakvere ja Tapa linnad, Aru, Ubja ning Aluvere kaevandused ja maa-asulad ning vabrik ja Kunda linn.

Hüdroelektrijaama rekonstrueerimine 1954 – 1959

Enne Teist Maailmasõda oli töös 921 hüdroturbiini ja vesiratast koguvõimsusega üle 27,5 MW. Hüdroelektrijaamade koguvõimsuseks oli 9343 kW ja nende toodang moodustas 28,6 % elektrijaamade kogutoodangust.

Sõja ajal enamik veejõuseadmeid purustati.

Ka Kunda elektrijaam töötas tõrgeteta vaid kuni **1943.** aastani ning seiskus siis.

Aastail 1945-1950 taastati palju endisi ja lasti käiku uusi hüdrojaamu.

1954. aastal võttis "Põllumajanduselekter" Rakvere VR vastu Rakvere KEN-ilt Kunda hüdrojaama varemed. (Kolhoosidevahelise elektrijaama ehituseks ja hilisemaks eksploateerimiseks loodi Kolhoosidevahelised Elektrifitseerimise Nõukogud – KEN-id).

1954. aastal **alustati rekonstrueerimistöödega**. Remonditi pais, taastati jaamahooned ja veeäravoolutunnel. Rekonstrueerimisel kõrvaldati kõlbmatuks muutunud turbiinid, survetoru ja generaatorid koos jõuülekandeseadmetega.

HEJ hoone jaotati kõrgepingeseadmete- ja masinaruumiks. Viimast eraldati omakorda riietus- ja pesu- ja akuruum. Ehitati uus teenindussild, ülevooluavad varustati puitkilpidega ja taastati põhilasu äravooluruumi varisenud tugimüür. Paigaldati kaks püstvõlliga „Francis“ tüüpi **turbiini** võimsusega 235 kW ning pöörlemiskiirusega 300 p/min. Turbiini kogukaal oli 2,1 tonni. Kummagi turbiiniga oli vahetult püstvõlliga ühendatud kolmefaasiline sünkroongeneraator nimivõimsusega 250 kVA ja pingega 400/230 V. Generaatori kogukaal oli 6,4 t. Kummalgi turbiinil oli automaatselt toimiv kateltüüpi kiirusregulaator. Agregaatide käivitamine ja tahtlik peatamine toimus poolautomaatselt ja sundpeatamine rikke korral täisautomaatselt.

HEJ andis oma esimese voolu 04.08.1959 ja tootis aasta lõpuni 375 MWh elektrienergiat. Rekonstrueeritud jaamas toodeti elektrit **1971.** aastani.

Põllumajanduse elektrifitseerimisel oli 1950. aastate alul suur tõus, kuid 1954. aastal kasutasid elektrienergiat siiski ainult ca 40 % kolhoosidest ja kõik masintractorjaamad. Edaspidi seoses põlevkivinergeetika arenguga tunnistati veejõu kasutamine **ebaperspektiivseks** ning hüdrojaamad olid määratud väljasuremisele.

Vaade hüdroelektrijaamal hoonetele paisu poolt 1959. aastal

Swedbank

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada Pangabussis!

Pangabussi peatus:

Kundas

Grossi poe parklas
kell 15.30–18.00

II kvartalis

2., 23. ja 30. mail
20. ja 27. juunil

Bussist saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseauto-maadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, avada hoiuseid ja sõlmida muid lepinguid.

Tutvuge Pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega aadressil www.swedbank.ee. Lisainfot Pangabussi teenuste, kellaaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

